

Тетяна Скуратко,
кандидат філологічних наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ОБРАЗ УКРАЇНИ В ПОЕЗІЇ Ю. СЛОВАЦЬКОГО

Юліуш Словацький – видатний польський поет, драматург, епістолограф, який усе життя «носив у серці Україну». Український колорит, образ кременецьких краєвидів є наскрізним у творчості Ю. Словацького: «з блакиттю і золотом подільської далечі, з квітами, що росли під вікнами та попід тинами тамтешніх осель» [5, с. 17].

Як зазначає дослідник творчості Юліуша Словацького Ростислав Радишевський, «У частині творів Словацького відтворено події з історії України, яку дуже любив як свою малу Вітчизну. Драми «Срібний сон Саломеї», «Беньовський», «Ксьондз Марек» присвячені добі Коліївщини та Барської конфедерації 1768; «Ян-Казимир» (дійшла в уривках) – добі Хмельниччини. Події в драмі «Мазепа» відбуваються в подільському замку, в поетичній повісті «Змій» відтворено образ козацтва, у незакінченому романі «Король Лядови» (1832, франц. мовою) сюжет розгортається в просторі славнозвісної «Софіївки» та на Поділлі. В ін. творах поета змальовано пейзажі Волині, Поділля, міста Кременець («Фантазій», «Балладина», «Лілля Венеда»), використано україномовні елементи («Українська думка», «Змій») [3, с. 632].

Варто зазначити, що творчість Ю. Словацького завжди привертала увагу українських дослідників, адже, як зазначає Р. Радишевський, «серед польських романтиків саме Юліуш Словацький поряд з Адамом Міцкевичем найбільше прислужився рідній літературі в утвердженні високих принципів історично достовірного зображення дійсності, народності, патріотизму» [2, с. 3]. Тема України у творчості польського автора з українським корінням пролягла червоною ниткою у дослідженнях В. Бутина, Г. Вервеса,

Г. Грабовича, М. Драгоманова, С. Маковського, С. Левінської, Д. Павличка, О. Пчілки, Р. Радишевського, М. Рильського, Є. Рихліка, І. Франка, Г. Чернихівського та ін.

Варто вказати і на те, що твори Ю. Словацького перекладалися на українську мову в усі часи (М. Бажан, В. Білоцерківський, І. Верхратський, М. Зеров, М. Зісман, Р. Лубківський, Д. Павличко, О. Пчілка, М. Рильський, М. Старицький тощо).

У багатьох поетичних творах Ю. Словацького простежуємо мотив туги за Україною, рідними краєвидами: «В рідній країні за мене лунає / Чиста молитва із серця дитини, / Та корабель мій у далі безкраї / Плине і плине. / Як тій молитві зм'якшить моє ложе? / Сумно так, боже!» [4, с. 13].

Ю. Словацький щиро захоплюється історією України («Мазепа», «Срібний сон Саломеї», «Беньовський», «Ксьондз Марек»), описує всі українські землі: Поділля, Волинь, Східну Галичину: «За короля було це Станіслава, / Убогий шляхтич на Поділлі жив; / Його з роками увінчала слава, / Та більше мучивсь він, аніж радів; / Відомо-бо – пора була кривава, / Весь край був на коні, серед боїв» [4, с. 30]. Автор щиро захоплюється красою «блакитноокої України»: «О боже! Хто не чув тебе в полях / Блакитної моєї України, / Коли душа, неначе вільний птах, / Із буйним вітром над землею лине...» [4, с. 92], його болить душа за страждання свого народу: «Не спить тиран, кривавими руками / Орлят катує – молодь і дітей» [4, с. 92]. Поет позиціонує себе, як українець, адже його рідний край – під «кременецькими горами»: «Народе мій! Коли б хвилини тої / Ти бачив, як смертельно я тужив, / Бо знав: як упаду я в тім двобої, / То опинюся в кігтях литвинів! / У рідний край тоді сягнуть рукою / По гору кременецьку я хотів, / Щоб зловорожу зграю розігнала / І поруч... ні! – щоб підо мною стала» [4, с. 94].

У поетичних творах Ю. Словацького віднаходимо традиції українського фольклору, адже автор знав життя українського народу, був обізнаний із скарбами народної творчості. Народнопісенні мотиви звучать,

наприклад, у творах «Українська дума», яка за життя поета не друкувалася, «Пісня козацької дівчини», «Змій» тощо.

Отже, багато поетичних творів Ю. Словацького оповиті любов'ю до України, сповнені глибокої поваги до рідного народу, його історії, культури, традицій, фольклору, замилюванням красою української природи. Поет усе своє життя відчував свою приналежність до України, що і відобразилося у його творчості: «А рідний край мій, де рясна травиця, / Де в луках плинуть молоко і кров – / Його я чисту заслужив любов!» [4, с. 94]. А любов Ю. Словацького до України і всього українського – щира, синівська, вічна.

Список використаної літератури

1. Нахлік Є. Образ і проблема України у творчості Юліуша Словацького [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://mjsk.te.ua/ru/slovatskiy-v-ukraine/98-obraz-i-problema-ukrayini-utvorchosti-juliusa-slovatskogo>
2. Радишевський Р. Юліуш Словацький : життя і творчість. К. : Дніпро, 1985. 207 с.
3. Радишевський Р. Словацький Юліуш] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. К. : Наукова думка, 2012. Т. 9 : Прил. С. С. 632. ISBN 978-966-00-1290-5.
4. Рильський М. Зібрання творів у двадцяти томах. К. : Наукова думка, 1985. Т. 8: Поетичні переклади. 326 с.
5. Словацький Ю. Срібний міф України : Поезії. Поєми. Драми. Львів : Світ, 2005. 304 с.

Інеса Коцяба,
аспірантка кафедри української мови та славістики,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка